

Z Ireną Jun, aktorką, kierownikiem „warsztatów teatralnych” V Harcerskiego Festiwalu Kultury Młodzieży Szkolnej rozmawia Stanisław Mijas

MOWIĆ W TEATRZE O SOBIE

Kielecki Festiwal stał się tradycyjnym już sprawdzianem aktualnych „możliwości” artystycznych harcerzy – uczniów. Jaki zasięg geograficzny obejmują przybyłe na tę imprezę zespoły teatralne?

Zgłoszono 15 zespołów z 290 uczestnikami z następujących miejscowości: Ciechanów, Poznań, Cieplice, Pionki, Wałbrzych, Słupsk, Wyszaków, Toruń, Gdańsk, Radom, Tarnobrzeg, Poznań, Włocławek i Ursus. Jak widać, obok ośrodków dużych, znalazły się i mniejsze, co świadczy chlubnie o ambicjach i możliwościach ZHP, ściślej – instruktorów tej organizacji.

A w sferze ściśle artystycznej?

Wielkie bogactwo i różnorodność form i gatunków: od bardzo już dziś w tym środowisku „tradycyjnych”, w rodzaju teatrów poezji, poprzez adaptacje literatury pięknej (prozy) do zupełnie samodzielnych spektakli w rodzaju *Chłopów* Reymonta w wykonaniu zespołu

z Technikum Ekonomicznego w Gdyni, harcerskiemu teatrówi „Łejery” z Poznania, kabaletowi „Babel i Nieznani Sprawcy” z Lublina, teatrzykowi lalkowemu „Pałataj” z gminnego Ośrodka Kultury w Świeżynie woj. koszalińskie, zespołowi tańca współczesnego „Wir” z MDK Słupsk, klubowi Miłośników Poezji ze Szczecina.

„Złote Jodły” (imprezy festiwalowe): za kiermasz – zdobyła ekipa Bydgoskiej Chorałki ZHP, a za korowód – ekipy kielecka i wrocławska.

Występujące w tegorocznym festiwalu zespoły z Bułgarii, Czechosłowacji, Francji, NRD, Węgier i ZSRR otrzymały honorowe „Złote Jodły Przyjaźni”, przyznane po raz pierwszy na tej imprezie.

z Ursusa czy *Wesela* Wyspiańskiego w ambitnej realizacji teatru „Vox humana” działającego przy WDK w Tarnobrzegu. Tu chciałabym podkreślić doskonale opanowanie wiersza dramatu Wyspiańskiego, wrażliwość wykonawców na rytmikę i barwę poetyckiej frazy.

To rzadkość nie tylko wśród amatorów...

Jeśli wierzyć krytykom, tak. Ale są też inne walory wyróżniające młodzieżowe teatry i spektakle. Mam na myśli bardzo interesującą inscenizację *Lotu za ocean* Bertolta Brechta w wykonaniu teatru „Zielony Płomień” działającego przy MDK w Poznaniu, myślę również o znakomitych „Łejkach”, też z Poznania, doskonale wcielających w życie ideę teatru dziecięcego opartego na spontanicznej zabawie w teatr.

Jakby Pani sformułowała ideę teatru, który chcecie rozwijać w szkole?

Rozbudzanie inicjatyw, stwarzanie optymalnych warunków dla rozwoju ekspresji młodzieżowej i dziecięcej wyobraźni oraz wrażliwości na wszelkie przejawy sztuki. Bo tu właśnie tkwi sekret powodzenia całej sprawy. Spory, dyskusje czy instrukcje są rzeczą wtórną.

Teatr dziecięcy i młodzieżowy opiera się na spontaniczności, której obce jest jakiejkolwiek naśladownictwo sceny zawodowej.

Sama idea tego festiwalu stwarza okazję do traktowania tematu w sposób otwarty. Nasz teatr odbywa się wszędzie, więc nie pasuje do niego, z założenia, tradycyjna scena. Co nie znaczy, że młodzież jej nie szanuje czy nie lubi, wręcz przeciwnie.

Działacie w ramach Akademii Akty-

Scena amatora

wu Kulturalnego funkcjonującej podczas trwania Festiwalu. Macie za zadanie doskonalić kadrę instruktorów organizujących zespoły i życie teatralne młodzieży. W czym tkwi szansa powodzenia waszych zamierzeń?

W tym, że nasi instruktorzy obracają się nieustannie w sferze interdyscyplinarnej, muszą mianowicie decydować o tak ważnych komponentach spektaklu, jak plastyka czy muzyka. Decyduje ta właśnie wrażliwość na sztukę, nie detale.

Czy można już dziś, po pięcioletnim doświadczeniu kieleckiego Festiwalu, mówić o zjawisku teatru szkolnego? Kiedyś, w nie tak nawet odległej przeszłości, teatr ten święcił triumfy, zaś Kraków uchodził za wzorowy ośrodek rozbudzania i rozwijania twórczych zamiłowań młodzieży. Jak jest dziś?

Myślę, że inaczej. Inicjatywa należy do młodzieży, co wcale nie osłabia roli nauczyciela jako organizatora całego przedsięwzięcia i ruchu. Powiedzmy sobie jednak otwarcie: tam jest teatr młodzieżowy, gdzie młodzież tego pragnie.

Co jest kieleckiemu Festiwalowi w zakresie teatru pilnie potrzebne?

Teatr. Wszyscy zgodnie wysuwają ten postulat, by podczas trwania Festiwalu działał „namiotowy” teatr będący instytucją samą w sobie, to znaczy: terenem konfrontacji i źródłem przeżyć estetycznych, laboratorium, magnesem, przybytkiem ludzi cierpiących na nudę czy jeszcze tam czymś. Ważne jest, by to był właśnie festiwalowy teatr. Chodzi mi o stworzenie jakiegoś modelu czy raczej stylu pracy w szkole. Dzieci wyrastają, młodzież wyrasta, jednak przecież istnieje sztafeta pokoleń? Taką właśnie ciągłość ma budować instruktor teatru harcerskiego w szkole.

A warunki tej działalności?

Zdaję sobie sprawę z tego, że tu mamy warunki specjalne, że w siedzibach zespołów nie jest lepiej, a bywa gorzej. Szczegółne warunki tworzą konsultanci i studenci PWST. Każdy student opiekował się jednym lub dwoma zespołami, pracował z nimi na miarę własnego talentu i zapału. W środowisku bardzo często instruktor nie ma zbyt wielu sojuszników.

Czy mogłaby Pani wskazać na jakiś „wiodący” artystycznie i organizacyjnie ośrodek krajowy?

Oczywiście, z naszej rozmowy to wynika. Czy muszę jeszcze dodać, że tym ośrodkiem jest Poznań?

Festiwal to przecież nie tylko laury i „Jodły”. Wszystkim nam przecież zależy na stworzeniu trwalszych wartości?

Jasne, najważniejsze jest to, co w tych młodych ludziach i w ośrodkach ich działania zostanie: zapal. Dam przykład. W roku ubiegłym była tu grupa recytatorów. Postanowili stworzyć teatr na zasadzie spójni ideowo-artystycznej. Ten teatr powstał drogą korespondencyjną! Nie do wiary, a jednak kilkanaście osób z całego kraju „skrzyknęło się” we wspólnej idei. Tak właśnie powstała „Stajnia Pegaza”. Opiekę nad tym zespołem przejęła Chorażew Wrocławska. I powstał spektakl *W rytmie słońca* w oparciu o teksty Urszuli Kozioł. Sami przygotowali to przedstawienie, byli przy tym w wyjątkowej sytuacji – daliśmy im całkowitą niezależność.

Nie wyczerpuje to listy ciekawych zjawisk Festiwalu?

Muszę wspomnieć o wrocławskim „Kleksie” – teatrze poezji specjalizującym się w repertuarze staropolskim. Teatr ma mocne oparcie w oprawie plastycznej. Że troszkę stylizuje – sprawa konwencji. I jeszcze o „Teatrze polowym” z Brzegu Dolnego, ze względu na bardzo oryginalną inscenizację i sposoby bycia młodych aktorów na scenie.

Czy nie widzi Pani niebezpieczeństwa „wtórności”, czyli – wprost mówiąc – naśladownictwa teatru studenckiego?

Być może, ale po pierwsze: to naśladownictwo nie jest niewolnicze, po wtóre zaś jest cenne, poszukujące. Jeśli zaś wtórne, nie ma szans przedostania się przez sito festiwalowe.

Pani wnioski dla organizatorów?

Potrzebna jest stała poradnia i dokumentacja repertuarowa. Wszyscy narzekają na brak repertuaru, czasem ktoś dochodzi do oryginalnego pomysłu, ale zachowuje go dla siebie. Dokąd tak będziemy narzekać?

Nasza redakcja deklaruje nieustannie chęć publikowania ciekawych scenariuszy...

Dziękuję, zachęczę kolegów instruktorów.